

Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminnan järjestäminen

VD/7044/00.01.01.01/2018

ML/NL/HY-L

Tausta ja nykytila

Vantaan Työterveys liikelaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena johtokuntansa alaisuudessa. Liikelaitos vastaa kaupungin järjestämistä työterveyshuollon palveluista ja kaupungin henkilöstön työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta. Lisäksi Vantaan Työterveys liikelaitos tuottaa **kaupunginvaltuuston** 15.12.2008 (§ 24) hyväksymän sopimuksen mukaisesti työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:ssä tai muissa säädöksissä säädettyjä ja niiden nojalla määrättyjä työterveyshuoltopalveluja Espoon, Helsingin ja Kauniaisten kaupunkien alueella toimiville yrityksille sekä lisäksi merimiesterveydenhuollon Helsingin kaupungin puolesta, joka on tähän velvoitettu terveydenhuoltolain 19 §:ssä (*Merenkulkijoiden terveydenhuolto*). Hallinnollisesti liikelaitos on tulosalueena konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla.

Kuntien vastuu työterveyshuollon palveluiden järjestämisessä perustuu terveydenhuoltolakiin (1326/2010), jonka 18 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueellaan sijaitsevista työpaikoissa työskenteleville työntekijöille työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:ssä ja muualla laissa säädetty työterveyshuoltopalvelut. Samoin kunnan on järjestettävä alueellaan toimiville yrittäjille ja muille omaa työtään tekeville soveltuvin osin työterveyshuoltolain 12 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettua työterveyshuoltoa. Työnantajien ja kuntien lakisääteisesti järjestettäviä palveluita ovat työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:n mukaiset niin sanotut ehkäisevät palvelut. Työterveyshuoltolain 14 §:n mukaisia sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon palveluita työnantaja ja kunta voivat vapaaehtoisesti tarjota.

Kunnan toimintaa markkinoilla säädellään kuntalaissa (126–128 §). Kuntalain 126 §:n mukaan kunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (*yhtiöittämisvelvollisuus*). Kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla mm. silloin, kun kunta tuottaa lain perusteella omana toimintanaan palveluja kunnan asukkaille ja muille, joille kunnan on lain perusteella järjestettävä palveluja. Sanotusta johtuu kunnalle velvollisuus yhtiöittää työterveyshuoltolain 14 §:n mukaisten sairaanhoidon- ja muiden terveydenhuoltopalveluiden tuottaminen.

Kuntalain 150 §:n nojalla kuntien tulee yhtiöittää kilpailutilanteessa tuotetut työterveyshuollon palvelut vuoden 2019 alusta tai luopua tuottamasta palvelua kilpailutilanteessa sanottuun ajankohtaan mennessä. Kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvat ennaltaehkäisevän työterveyshuollon tuottaminen edellä kuvatuin tavoin samoin kuin työterveyshuoltolaissa työnantajalle säädetty velvoitteet. Kunnan on järjestettävä kunnan palveluksessa olevan henkilöstön työterveyshuolto. Kunta voi edelleen halutessaan tuottaa oman henkilöstönsä ja kuntaan sidosyksikköasemassa olevien yhteisöjen työterveyshuollon omana toimintanaan (yhtiöittämättä) palvelun laajuudesta riippumatta, vaikka ei voi liikelaitosmuodossa tarjota järjestämisvastuutaan laajempaa palvelua muille työnantajille.

Yleisjaosto on 3.9.2018 § 12 päättänyt merkitä tiedoksi Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminnan järjestämiseen liittyvän tilanteen ja todennut, että kaupunki käynnistää Vantaan Työterveys liikelaitoksen henkilöstöä koskevan laissa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa säädetyn menettelyn.

Yleisjaosto on 22.10.2018 § 11 päättänyt mm. muuttaa Kiinteistö Oy Pihkan yhtiöjärjestystä ja toiminimeä sen mahdollistamiseksi, että Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminnan järjestäminen ja mahdollinen liikkeen luovutus voisi toteutua kuntalain 150 §:n edellyttämässä aikataulussa vuoden 2019 alusta. **Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja** antoi käsittelyn yhteydessä suullisen selostuksen Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminnan järjestämisen tilanteesta ja eri vaihtoehtoista.

Liikelaitos on yhteistyössä kaupungin henkilöstökeskuksen kanssa käynnistänyt

yhteistoimintamenettelyn tiedottamalla henkilöstöä 20.9.2018. Yhteistoimintamenettelyt päätettiin 23.10.2018. Yhteistoimintamenettelyssä selvitettiin eri vaihtoehtoja toiminnan järjestämiseksi.

Vaihtoehdot olivat: 1) kunnan liikelaitos ja kunnan tytäryhtiö, 2) kunnan tytäryhtiö, 3) ns. in house -osakeyhtiö ja markkinoilla toimiva osakeyhtiö julkisen kumppanin kanssa, 4) kunnallinen liikelaitos, joka tuottaisi ainoastaan kunnan oman henkilökunnan työterveyshuoltopalvelut sekä lakisääteiset työterveyshuollon palvelut yrityksille, 5) työterveyshuollon ulkoistaminen ja 6) liiketoiminnan myynti. Yhteistoimintamenettelyssä osapuolet yhteisesti totesivat, että vaihtoehto 2 eli työterveyspalvelujen tuottaminen kunnan kokonaan omistamassa yhtiössä on todennäköisimmin taloudellisesti ja laadullisesti paras vaihtoehto. Yhtiö myisi työterveyshuollon palveluita edelleen Vantaan kaupungille ja tämän omistamille yhtiöille sekä muille yhteisöille työterveyshuollon ennaltaehkäiseviä palveluita ja sairaanhoidonpalveluita. Toimintaa voitaisiin jatkaa nykyisessä laajuudessa, nykyisellä asiakaskunnalla ja nykyisellä henkilökunnalla olemassa olevin prosessein.

Konsernihallinto toteaa, ettei Vantaan Työterveys liikelaitoksen toimintaa nykyisessä laajuudessa voida tuottaa liikelaitoksessa vuoden 2019 alusta lukien. Ottaen huomioon yhteistoimintamenettelyn lopputuloksen Vantaan Työterveys liikelaitoksen nykyisellään tuottamat työterveyshuollon palvelut ehdotetaan tuotettavaksi Vantaan kaupungin kokonaan omistamassa yhtiössä. Vaihtoehtoista ne, jotka käsittävät kaksi erillistä toimijaa (kunnan liikelaitos ja kunnan tytäryhtiö sekä in house -osakeyhtiö ja markkinoilla toimiva osakeyhtiö) sisältävät merkittäviä toiminnan järjestämiseen liittyviä ongelmia. Näitä ovat ainakin tarve järjestelmien ja muiden prosessien kahdentamiselle, tietosuojaan ja rekisterinpitäjän vastuuseen liittyvät kysymykset, resurssien yhteiskäytön vaikeus mm. kilpailutusveloitteeseen ja kilpailuneutraaliteettiin perustuen sekä Kelan korvauskäytäntö, joka edellyttää työterveyshuollon kustannusten korvattavuudelle sitä, että lakisääteisen palvelun ja mahdollisen sairaanhoidon palvelut tuottaa sama taho. Edellä todetun perusteella lakisääteisen palvelun ja sairaanhoidon palveluiden tuottamista ei konsernihallinnon käsityksen mukaan ole ajateltavissa toiminnallisesti erottaa osaksi liikelaitoksessa ja osaksi yhtiössä hoidettavaksi.

Sidosyksikköasemasta

Yleisjaosto päätti 19.11.2018 (§ 12) esittää kaupunginhallitukselle, että Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuottamat työterveyshuollon palvelut tuotetaan Vantaan kaupungin kokonaan omistamassa yhtiössä. Yleisjaosto päätti edelleen, että kaupunginhallitukselle tuodaan vertailutiedot liikelaitosmallista ja että yhtiön in house -asema varmistetaan.

Hankintalain sidosyksikkösääntelyä koskevan siirtymäsäännöksen perusteella sosiaali- ja terveystalouden alalla toimiva sidosyksikkö saa harjoittaa liiketoiminnastaan 10 % muiden kuin siihen määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden kanssa. Vuoden 2022 alusta lähtien sidosyksikkö saa harjoittaa liiketoiminnastaan enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuuden muiden kuin siihen määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden kanssa. Kunnan perustama työterveyshuollon palveluita tuottava yhtiö voisi toimia kunnan sidosyksikkönä 1.1.2022 saakka, mikäli

yrittäjätyöterveyshuollon sairaanhoidon ja muun kilpailullisen terveydenhuollon osuus on 10 % tai sen alle.

Osakeyhtiömuodossa tuotettuna Vantaan Työterveys liikelaitoksen palveluista vuoden 2017 vertailutietojen perusteella 9,6 % olisi kilpailullista yrittäjätyöterveyshuollon ja muun terveydenhuollon toimintaa ja loput 90,4 % lakisääteistä toimintaa. Osuudet perustuvat Vantaan kaupungin ja sen sidosyksikköjen vuoden 2017 ostomääriin sekä kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupunkien järjestämisvastuulla olevien lakisääteisten työterveydenhuollon palveluiden vuoden 2017 ostomääriin.

Vertailutiedot liikelaitosmallista

Esityslistan liitteenä ovat **yleisjaoston** 19.11.2018 edellyttämät vertailutiedot siten, että laskelmassa on tarkasteltu kolmea mallia (liite on salassa pidettävä; laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom. 20-kohta). Ensimmäisessä mallissa on kuvattu liikelaitoksen taloudellinen tulos vuonna 2017 (nykytilanne), toisessa mallissa koko toiminta on yhdessä yhtiössä (ehdotettu malli) ja kolmannessa mallissa kilpailullinen toiminta on erotettu yhtiön hoidettavaksi ja lakisääteinen kokonaisuus jätetty liikelaitoksen hoidettavaksi. Laskelma osoittaa, että kahdesta nyt vaihtoehtona olevasta ratkaisumallista yhden yhtiön rakenne tuottaa selvästi paremman taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen. Merkittävimmät kustannuserot yhden yhtiön sekä yhtiö-/ liikelaitosmalleissa syntyvät kahden toimijan kaksinkertaisesta hallinnosta ja järjestelmien ym. prosessien kahdennuksesta.

Toiminnan siirto yhtiöön

Yleisjaoston käsittelyssä 19.11.2018 (§ 12) todettiin, että kokonaisuus valmistellaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi vuoden 2018 aikana ja että toiminta käynnistyisi yhtiömuotoisena keväällä 2019.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminta esitetään siirrettäväksi Vantaan Työterveys Oy:öön liikkeen luovutuksella. Kaupunki merkitsee yhtiön toteuttamassa osakeannissa kaikki liikkeeseen laskettavat 100 osaketta. Merkintähinta 10 916 euroa osakkeelta maksetaan liikelaitoksen harjoittaman työterveyshuollon liiketoiminnan muodostamalla apportiomaisuudella ja kirjataan yhtiön osakepääoman korotukseksi (91 590 euroa) ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (1 milj. euroa). Osakepääoma on korotuksen jälkeen 100 000 euroa. Vapaan oman pääoman sijoitus (SVOP) käsittää 1 milj. euron kassan. Liikelaitoksen taseessa olevaa 150 000 euron suuruista pääomalainaa ei siirretä yhtiölle.

Yleisjaosto päätti 19.11.2018 (§ 15) liittää Vantaan Työterveys Oy:n kaupungin konsernitiliin ja myöntää yhtiölle 2 000 000 euron luottolimiitin maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Yhtiön alkuvuodesta koolle kutsuttavassa ylimääräisessä yhtiökokouksessa päätetään osakeannista, jossa yhtiö tarjoaa kaupungille merkittävaksi 100 uutta osaketta. Osakeannin kohteena olevien osakkeiden merkintähinta maksetaan kokonaisuudessaan apportiomaisuudella, joka käsittää Vantaan Työterveys liikelaitoksen liiketoiminnan. Kaupungin ja yhtiön välillä allekirjoitetaan sopimus liikkeen luovutuksesta. Sopimuksessa sovitaan liiketoiminnan ja siirtyvään liiketoimintaan kohdistuvan henkilöstön luovuttamisesta. Luovutuksensaaja jatkaa liiketoimintaa, jota kaupunki harjoitti liikelaitoksessa. Luovutuksensaajalle siirtyvät aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus, joka yksilöidään sopimuksessa. Omaisuus luovutetaan siinä kunnossa kuin se on luovutushetkellä. Liikkeen luovutuksen yhteydessä ei siirry maa-alueita, kiinteistöjä, rakennuksia eikä toimitiloja. Luovutuksensaaja vuokraa tarvitsemansa

toimitilat erillisillä sopimuksilla. Myyntisaatavat ja toiminnan tuotto kuuluvat kaupungille luovutushetkeen asti, minkä ajankohdan jälkeen syntyvät saatavat ja kertyvä tuotto kuuluvat yhtiölle.

Sopimuksessa määritellään liiketoimintojen luovutushetki, joksi on suunniteltu 1.5.2019. Yhtiö tarvitsee ennen toiminnan aloittamista yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) säädetyin tavoin aluehallintoviraston myöntämän luvan terveydenhuollon palvelujen antamiseen. Lupakäsittelyssä tarvitaan sellaisia liikkeen luovutuksen yhteydessä vahvistuvia mm. siirtyvään henkilöstöön liittyviä tietoja, joita yhtiöllä ei ole ennen liikkeen luovutuksen toteutumista toimittaa. Lupaprosessi voi viedä tämän jälkeenkin vielä joitakin kuukausia. Luovutuksensaajan kaupungille tuottaman palvelun sisältö määritellään erillisessä kaupungin ja yhtiön välisessä palvelusopimuksessa, joka käsitellään kaupunginhallituksessa vuoden 2019 puolella.

Luovutuksensaaja ottaa siirtohetkestä lukien palvelukseensa työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaisella liikkeen luovutuksella luovutuksen kohteena olevan toiminnan piirissä työskentelevän henkilöstön. Kaupungin luovutushetkellä voimassa olevista työsuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät työsuhte-etuudet siirtyvät luovutuksensaajalle. Kaupunki puolestaan vastaa kaikista siirtyvien työntekijöiden palkka- ja muista työsuhteesta johtuvista saatavista, jotka ovat kertyneet luovutushetkeä edeltävänä aikana, ja luovutuksensaaja vastaa luovutushetken jälkeen kertyneistä saatavista. Kustannukset määritetään sopijapuolten välillä ja kaupunki maksaa laskennallisen määrän luovutuksensaajalle myöhemmin tarkentuvana ajankohtana.

Yhtiö on kaupungin tytäryhtiö ja kuuluu normaalin konserni- ja omistajaohjauksen piiriin. **Yleisjaosto** antaa menettelyohjeet ylimääräisessä yhtiökokouksessa tehtäviin osakeantia koskeviin päätöksiin ja antaa toimintaohjeita sekä ennakkosuostumuksia yhtiön hallitukselle siten kuin kaupungin konsernistrategiassa määritetään.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää mm. osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä sekä koko kaupunkia koskevan palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle. Yleisjaosto päättää saman luvun 4 §:n mukaisesti mm. kaupungin omistaja- ja konserniohjauksesta sekä menettelyohjeiden antamisesta yhtiöiden yhtiökokouksissa päätettävistä asioista.

Kaupunginhallitus 17.12.2018 § 20

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi kaupunginhallitukselle tuodut vertailutiedot liikelaitosmallista,
- b) että kaupunki merkitsee Vantaan Työterveys Oy:n toteuttamassa osakeannissa liikkeeseen laskettavat 100 uutta osaketta hintaan 10 916 euroa osakkeelta, yhteensä 1 091 600 euroa, ja että merkintähinta kirjataan yhtiön osakepääomaan ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon esitystekstissä kerrotulla jaolla,
- c) että osakkeiden merkintähinta maksetaan kokonaisuudessaan luovuttamalla yhtiölle Vantaan Työterveys liikelaitoksen omaisuus ja kassa apporttina,
- d) hyväksyä esitystekstissä kuvatut periaatteet, joilla sovitaan Vantaan Työterveys liikelaitoksen toiminnan sekä siirtyvään liiketoimintaan kohdistuvan henkilöstön luovuttamisesta yhtiölle, ja
- e) valtuuttaa yleisjaosto hyväksymään lopullinen liikkeen luovutussopimus kaupungin osalta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vertailutiedot liikelaitosmallista (salassa pidettävä, Julkl 24 § 1 mom. 20-kohta)
- Työterveyshuollon toiminta yhtiössä vuonna 2019 (salassa pidettävä, Julkl 24 § 1 mom. 20-kohta)

Täytäntöönpano: Konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

konsernilakimies Susanne Boström, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)